

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Helyben: Vidéken:
 Egy hónap . . . I kor. Egy hónap . . . I kor. 50 Hfl.
 Negyedévre . . . 2 . . . Negyedévre 4 . . . 50 .

Felolós szerkesztő:
MEGEDŐS LORÁNT.
 Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
 Piac-utca 47. és 48. szám.

Első a választójog.

Debreczen, augusztus 26.

A vasárnap tartott szegedi nagygyűlés megnyitotta a két hónap óta szünetelő politikai szezont s ezen a héten az ugynevezett vezető politikusok közül már többen próbálták megjelölni a kibontakozás útját. Sajnos, az ország még mindig nem lát tisztán, még mindig nem kap kellő tájékoztatást arra nézve, hogy merre fordul sora az ősz beköszöntével. Ugy látszik, várunk kell addig, míg a király befejezi ischli nyaralását s a csehországi hadgyakorlatokról visszatérve Bécsbe, ismét kezébe nem veszi a válság megoldására irányuló munkálatoknak július első napjaiban eléjtett fonálát.

Vajjon tisztultabb helyzetet fog-e látni a király maga előtt, ha majd a kötött határidőre újból kinevezett Werkerle kormány második lemondását fogadja, mint amilyen akkor volt a helyzet, amikor a koalíciós kormány életét három hónapnyi időre meghosszabbította? — fogas kérdés, amelyre a legilletékesebb és leghivatottabb politikusok közül is egy sem tudna pontos választ adni, sem pozitív, sem negatív irányban. Az ország közönsége ma is csak találgatásokra, kombinálgatásokra van utalva s éppen úgy a sötétben kénytelen tapogatózni, mint a nyár elején.

Sőt azok az események, amelyek a politikai szezon nyitánya gyanánt ezen a héten lefolytak, arra a szomorú föltevésre nyújtanak alkalmat, hogy a korona talán még a nyáreleji helyzetnél is kuszáltabb, zavarosabb állapotokat fog találni szeptember végén vagy október elején.

Azok, akik mint a közvélemény interpretálói szerepelnek, a törvényhozó testület tagjai, éppen úgy képtelenek egységes, tisztán álláható megállapodásra jutni, amint képtelenek voltak az országgyűlés elnapolása idején s a függetlenségi párt, a képviselőház többsége, ma is éppen úgy két ellentétes táborra van oszolva, mint legutolsó híres értekezletén, amikor ököbe szorított markokkal a „pártegységet” igyekeztek kifejezésre juttatni, egy üres, se hus, se hal párt-határozattal.

A bank kérdésében az álláspont Szegeden és Fegyeházán, meg a párt felhívata'os sajtó orgánumaiban még egységes volna, de az a körülmény, hogy a szegedi bankgyűlés Apponyinak, az önálló bank inkarnátus ellenségének is küldött üdvözlő táviratot, arra enged következtetni, hogy ezért az ügyéért a király előtt már aligha vállalhat majd Kossuth kezességet. Sőt a vezér hivatalos lapja ma olyasmit ír, hogy ezidő szerint az önálló bank lehetetlen.

A fuzió dolgában még szomorubb

a helyzet. *Justh* Gyula, a koalíciós alakulás határozott ellenzője, tegnap Fegyeházán már beírta egy olyan fuzióval, amelyben csak domináljanak a függetlenségi párt elvei. Kossuth hivatalos lapjának ez kevés: ő teljes érvényűsülést követel a függetlenségi elvek számára a fuzióban, noha tudva van, hogy Kossuthnak még ma is vérzik a szíve a koalíció felbomlása miatt.

A választójogról *Justh*, a bankcsopót vezére mélységesen hallgat, megelégszik azzal, hogy őt az általános, egyenlő, titkos szavazatjogon fölépített választási reform bajnokának gondolják s a választási reform megvalósítása előtt a bankkérdés megoldását sürgeti: Kossuthnak, — ezt eddig nem tudtuk — legeslegelőször a választójog reformja kell, de nem az igazán, a becsületesen általános, annál kevésbbé a titkos, még kevésbbé az egyenlő szavazatjogra alapított reform. S a vezér hivatalos lapja ráijeszt a bankcsoporra: vigyázzatok, mert a király inkább haza kerget beneteket, semhogy önálló bankot adjon.

Ez az ijesztés az, amelyben az általános sötétség közepette egy halvány reménysugarat lát az ország közönsége, amelynek hő óhajtása, hogy az ijesztés valóra váljék. Zavarja szét a király ezt a tehetetlen országgyűlést és adjon módot az országnak, hogy a népjogok igaz harcosait küldje fel a nemzet tanácsába,

Magda.

Írta: Gróza Mily.

Husz éves volt, mikor férjhez ment. De nem volt boldog sem akkor, sem azelőtt soha. Nem szerette senki igazán, csak irigyelték mindnyájan, mert volt benne valami különös, ami más asszonyokból hiányzik; valami puhaság sötétkék szemei alatt, bársnyos szája körül. Neki nem fájt az emberek szeretetlensége. Csak valami ürességet érzett lelkében. Most pedig a padon ült az ezüstlevelű nyárfá alatt, kicsit gyűrött fehér ruhájában s mereven nézte a széles arany karikát ujján.

Az esküvőjére gondolt. A bugó orgonára, a rokon asszonyok könnyektől árkos rizsposos arcára; újra érezte a nehéz angol parfümök kavargó illatát, a hosszú fehér fátyolt tömör vörös hajján, amint körülfogta, a föld felé húzta fejét s ügyetlenül a lábára csavarodott.

És ott volt a nyiló tude narancsvirág is sima keskeny homlokán. Pedig akkor ő már nem volt tiszta. Valahogy történt, valamikor nagyon régen, maga sem tudja hogy. Valaki jött. Szép se volt és jó se talán, csak parancsolni tudott, erős volt a hangja, ellenállhatatlan s mégis halkán sutogó. És szétbontotta haját, ibolyát tűzött a

bronzszinü zuhatagba, megsimogatta, aztán elment.

Neki mindegy volt. Meg se bánta, mert nem volt mit és ő sokkal lustább volt, hogy törődött volna avval, amit törvényeknek neveznek ostoba emberek. Csak mosolygott inkább befelé és szagolta a virágokat, amiket a karján, az ölében hagyott a másik Ugy érezte, homályosan érezte, hogy más asszonyok ilyenkor sirni szoktak, de ő nem tudott. Elővette puha batiszt kendőjét, az arcára nyomkodta és csodálkozott, hogy nem könnyes a szeme. Csodálkozott, mert ő még nem tudta, hogy a lélek külön világot él s a test tájdalma nem mindég hatol odáig, ahol a benső én birodalma kezdődik. És az ő lelke szűzies volt, érintetlen és átlátszóan tiszta, örömeiket, bánatot még nem ismert. Közönyös volt és hideg, mint egy szép virág.

Aztán az jött érte, aki el is vitte örökös nászra, hitvesi esküre. Bocsánatot emlegetett, de ő nem értette, hogy mit akar, csak meglepve nézegette s mosolygott, mint szokott, kicsit álmosan, fáradtan, de sok megadással, mélán, mint a fellegtelen ég s engedelmesen tűzte fejére a koszorút, az ártatlanság koronáját.

És most itt van. Szinte nem tudta, nem emlékezett már, hogy mikor került ide,

de úgy ítélik, hogy nagyon régen. Nem tudott gondolkozni, egykedvűen nézte a napok garmadába omlását s csak azt tudta, de ezt most már igen jól, hogy nem érdemes félni az élettől s nem szabad sokat várni tőle.

Ő sem várt eddig semmit, csak akkor, amikor már kezdett megnyílni a szíve búbjós sejtésekre és most csak azt érezte, hogy nem értik meg.

Nem mindég marad állandó a szíve keskeny fellobbanása, nem mindég tudja végrehajtani az ember elhatározását, melyek gyönyörtel percek hatásaként pattannak ki a lelkekből, hogy a kijózanodás hűvös napján szétfoszoljanak színes buborékként.

Magda is ezt tapasztalta, mert meggyűlölte őt az ember, a délceg, sötét arcu ember és elfelejtve az irgalom, a bocsánat ígérését, féltékenységtől, szerelmes megvetéstől terhes szemekkel nézte őt, gyilkos gúnynyal taszítva el az asszony büszkén dédelgető, simogató kezét... Oh pedig, hogy könyörgött. Összekulcsolt sápadt kezére folytak a könnyek, s az acélszürke szemek lázban égő pillantásai szenvedően, kérően tapadtak az oljábarna arcra. És hiába magyarázták a tikkadt ajkak, ezerszer hiába mondták el óráról órára a maguk logikus

Uj! Uj! Uj! üveg és porcelán üzlet nyílt Glück József cég alatt Debreczen, Piac-u 6 a nagytemplommal szemben. Szigoruan szabott árak

olyan férfiakat, akik a becsületes választási reform megalkotásával lehetővé tehetnék, hogy végre valahára kiigazodjon már Magyarország az örökös közjogi válságok firtójából.

A presbyterium üléséből.

Két tanítónőt választottak.

A debreczeni református egyház presbyteriuma ma délután rendkívül érdekes lefolyású ülést tartott Könyves Tóth Kálmán elnöke alatt, amelynek legfontosabb tárgya a két tanítónő választás volt.

Az ülésről szóló tudósításunk a következő:

A presbyteri gyűlést 3 óra után nyitotta meg Könyves Tóth Kálmán. A világi tisztelet Kola János dr. töltötte be.

A mult gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése után Barna Róza tanítónőt 1200 korona törzsfizetéssel véglegesítették állásában.

A Debreczenben létesített Kálvin-emlékműre való gyűjtés tárgyában Dicsőfi József elnöke alatt egy bizottságot küldtek ki.

(A bérpalota ügye.)

Az építendő egyházi bérpalota ügyében beadott fellebbezésekre vonatkozólag már végzést hozott az egyházmegyei elnökség. Pavlovits és Szilágyi időközben fellebbezéseket visszavontak, Polgár Dániel és társai fellebbezését pedig az egyházmegyei elnökség visszautasította. Az erről szóló előadói javaslatot tudomásul vették.

(Uj órszoba a nagytemplom tornyán.)

Szóba került az is, hogy a nagytemplom tornyában levő tűzórzsoba nagyon piszkos. Tele van mindenféle féreggel. Aczél Géza ajánlotta, hogy mivel ezeket kipusztítani lehetetlen, vasbeton szerkezettel egy új tűzóri szobát építtessenek. A presbyterium úgy határozott, hogy az ügyet átteszi a gazdasági tanácshoz, amely küldjön ki szakértőket a vizsgálat megejtése és véleményadás céljából.

(Helyettesítések.)

A néhai Szabó Kálmán helyét a felsőleányiskola igazgató tanácsában Csóka Sámuel városi tanácsnokkal töltötték be.

Az ingyenes iskoláztatási földeken emelt

épületek tulajdonjoga megszerzése céljából vegyes bizottságot küldenek ki, hogy az tárgyaljon a várossal.

A pénztári számadást felülvizsgáló bizottságba rendes tagként Megyesi Ferenc és Márton Gyula, póttagokul Molnár Ambrust és Pető Lajos presbitereket választották be.

(Törlési engedély kiadása.)

Hajdu Béla és társai kérvényt adtak be a presbyteriumhoz, hogy a Csapó-utca 7. számú házastelekre az egyház javára bekebelezett utóöröklést töröljék vagy pedig adjanak engedélyt a mostani 50000 koronás kölcsönnek 60000 koronás kölcsönre való konvertálására. A gyűlés úgy határozott, hogy törlési engedélyt ad.

(Személyi ügyek.)

Bognár Lajos lelkésznek azt a kérését, hogy a jövő év május havában öt küldjék ki Washingtonba a vasárnapi iskola ügyében tartandó gyűlésre, elutasították.

Nagy örömmel vette tudomásul a presbyteri gyűlés, hogy a vallás és közoktatásügyi miniszter Herczeg János tanítót 200 korona fizetés természetével bíró személyi pótlékban részesítette.

(Tanítónő-választás.)

Az érdeklődés legfőképpen a napirend legfontosabb tárgya: a két tanítónői állás betöltése iránt nyilvánult meg. A presbyterium elrendelte a szavazást.

A pályázók névsora a következő volt: Csontos Margit, Szentjóni Szabó Lenke, Balogh Ida, Bacsó Irma, Ökrös Erzsébet, Láposi Erzsébet, Nagy Julia, Nagy Margit, Szabó Jolán, Fülöp Vilma. Külön-külön szavaztak minden tanítónőre. A szavazatszedő küldöttség tagjai voltak: Szele György, Komlóssy Arthur, Kovács Lajos, Pethő Lajos, Aczél Géza.

Beadott 74 szavazatot, mely a következőképpen oszlott meg: Láposi Erzsébet 20, Nagy Julia 19, Bacsó Irma 8, Szentjóni Szabó Lenke 7, Szabó Jolán 6, Ökrös Erzsébet 6, Nagy Margit 2, Csontos Margit 1.

Mint ahogy egyik jelölt sem kapott abszolút többséget, Láposi Erzsébet és Nagy Julia között pótszavazást rendelték el. A szavazás eredménye az lett, hogy Láposi Erzsébet 29, Nagy Julia 46 szavazatot kapott. Így Nagy Julia 17 szavazattöbbséggel választott meg egyik tanítónőnek.

A második tanítónői állásra beadott szavazatok a következőképpen oszlottak meg

a jelöltek között: Láposi Erzsébet 32, Bacsó Irma 13, Ökrös Erzsébet 11, Szabó Jolán 9, Szentjóni Szabó Lenke 7, Nagy Julia 1, Nagy Margit 1.

A két legtöbb szavazatot kapott Láposi Erzsébet és Bacsó Irma között pótválasztás volt, amelyből Láposi Erzsébet került ki győztesen 23 szavazattöbbséggel.

A gyűlés ezután hat órákor véget ért.

Bank, fuzió és választójog

Uj kavarodás a függetlenségi pártban.

A házfelosztás mumusa.

Az ismét élénkülő politika a bankkérdés körül forog. Justh Gyula tegnap Félégyházán nagyszabású beszédet mondott a helyzetről, amely mindenre alkalmas volt, csak arra nem, hogy a helyzet tisztázását elősegítse. Kossuth lapja ugyanis ma tüzetesen bírálja a képviselőház elnökének beszédét. Justh beszédének és a pártsajtó közlésének egybevetéséből konstatálható, hogy a függetlenségi pártban az ellentétek ma nagyobbak, mint valaha.

A politikai válság legújabb eseményeiről itt következik tudósításunk:

Justh Gyula a helyzetről.

Justh Gyula tegnap Lajos-napja alkalmával néhány képviselő társaságában megjelent Félégyházán, hogy részt vegyen Holló Lajos tiszteletére rendezett lakomán. Ezt az alkalmat megragadták a félégyháziak, küldöttséggel vonultak a képviselőház elnöke elé s felkérték, hogy nyilatkozzék a politikai helyzetről. Justh Gyula szívesen élt az invitációval és hosszabb beszédet mondott a bankkérdésről, a fuzióról és más aktuális témákról. A házelnök többek között ezeket mondta:

— Sokan vannak, akik azt mondják, hogy az önálló bank veszedelem az országra,

semmit, gépiesen igyekezett előre, valami titkos erő vezette az enyhülés felé.

A tisztásra ért, a nyárfa alá s itt is megállva, fáradtan nézegette a padot, kedvence helyét, ahol annyiszor ült bánatosan, panaszhang nélkül... És egyszerre csak megtántorodott, testét heves fájdalom járta át. Szédülve hanyatlott le s fejét a falzártsához támasztva, behunyt szemekkel pihent, agyongyötörve valami új, eddig soha sem érzett sejtéstől.

Mikor magához tért, szilaj kétségbeesés dobogtatta meg szívét. Most tehát már így se menekülhet. Kötve van a keze s örökké rabszolgája annak az embernek, aki a gyűlöletnél is fájóbbal sújtja, a hideg közönyvel, sértő mellőzéssel. És nem szabadulhat; nem szabadulhat, ha csak nem akar egy élet helyett kettőt elveszíteni. Pedig ez az új élet már létezik, ezt csak most tudta meg. Most a menekvés előtt egy pár perccel. Keserűen nyögött fel s összeszorított fogakkal nézte újján a gyűrűt, a keserves terhet, mázsánál nehezebb rabláncot. Megtörve görnyedt össze halálos fájdalomában megadó reménytelenséggel.

És az ezüstös nyárfalevelek szomorú zizegéssel hullottak fejére, ruhájára, kezére...

fejtegetéseit, az eddig érintetlen lélekről, a szüzsies első szerelméről, a férfi a maga retentenes önzésében csak a megalázott, agyongyötört test elveszett fehérségét, mástól megteppett glóriáját siratta.

És hidegen nézte a halvány, fájdalmas mártír arcot, a keskeny sima homlokot, melyre mint a láthatatlan töviskoszorú vércseppjei, hullottak alá a sötétvörös fűrtök. Nem indította meg se esdeklés, se sóhaj és az asszonyt kezdte elfogni a megadás, a lemondás mindent egyformán vevő közönye. Már nem sirt, megbomlott haját ismét dus fonatba tizte kicsiny fejére s eligazította puha fehér hosszú köntöse redőinek ráncait, gyakran nézegette, rózsaszínű kagylóhoz hasonló kezét s balkeze ujját, melyet bizalmas meghittent font át az egyszerű aranykarika. Valamikor az örök szerelem szimbolumát jelentette ez előtte, ma már csak az örök gyászát, a nehéz rabságát.

Már nem is sóhajtott erre a gondolatra, fásult jókedvvel járt a kert kanyargó utain s itt ott megállva, félig lehunyt pillákkal szivta magába a porcellán rózsák illatát.

Csendesen élt, gondolatok, vágyak és szavak nélkül, halkán, mint egy szép álom, a testét öltött melankólia. Nem csinált napokig semmit, csak néha lapozott fel valamilyen könyvet, többet is egyszerre, néha

vett karsu ujjai közé tollat, hogy írni fog s aztán tűnődve állott meg, — nem tudta kinek küldhetne üdvözlő szót, meleg köszöntést, mikor nem volt senkije és hideg, üres volt neki a világ, mind ennekelőtt az a fények, melyet nemrég olyan lágynak képzel, annyi szeretettel diszített, amíg volt, aki megértse, aki egy forró tekintettel méltányolja a gyöngéd fáradozást. És lassan-lassan kezdett elviselhetetlenné válni számára az élet. Lassan bomladozni kezdett benne az emberi öntudat, a még meglevő fenntartási ösztön szálai is meglazultak s az egész bensővilága vágyott le a teljes semmibe, a nagy hangtalanságba, végtelen pihenésre. Agyába mindjobban betéskelődött a vég gondolata s szinte vágyva suttozták ajkai:

— Meghalni, meghalni.

Mérőn a távolba néző lázas szemeiben már a tulvilág fénye ragyogott s kezei nyugodtan emelték vállára a nagy puha kendőt s mintha halotti leplet érzett volna magán, kéjes borzongással furta bele testét s ment ki az alkonyatba.

Tétova léptekkel haladt és mintha csak nyujtani akarta volna az élvezetet, a megsemmisülés közeli tudatának kését, megállva ment a sűrű fák között, arra, amerre a tavat sejtette. Már nem is érzett

Lábizzadás, Kézizzadás, és Hónalyizzadás

ellen legjobban a **Molnár-féle SUDORAN.** Amerikai recept szerint készült legbiztosabb izzadás elleni szer. Teljesen ártalmatlan. Hatása nem abban nyilvánul, hogy — mint az eddig ismeretes izzadás elleni szereknél a p rusokat eldugítja vagy összehuzza, — hanem az epidermisen át beszívódnán az okot gyógyítja meg, hogy az okozat magától elmaradjon. Bekenés után az izzadás és az esetleges penetráns szag azonnal elmúlik. **Ara 1 kor. 20 fill.** Kapható Debreczenben; Mihailovits Jenő, Mauthner, Muraközy és Radákovits gyógyszerészekben, valamint 1 K 30 fill. előzetes be küldésével Molnár János gyógyszerésznél Szombathelyen.

de viszont sokan vannak olyanok is, akik azt mondják, hogy mi kívánjuk a bankot, mert ez gazdasági függetlenségünk egyik első lépcsője és elengedhetetlen feltétele, akarjuk hát, de csak nem jöhetünk összeütkezésbe emiatt a koronával. Hát kérem, tisztelt barátaim, én a t tartom, hogy egyáltalán nem felel meg a parlamentáris fölfogásnak az, hogy a korona személyét tolják előtérbe. (Igaz! Ugy van!) Vannak felelős miniszterei a koronának, lépjenek ők elő, de ne tolják a korona személyét előtérbe. (Zajos helyeslés.) Mondják meg nyiltan, hogy nekik nem kell a gazdasági önállóság, de ne mondják azt, hogy a korona nem akarja. (Lekes éljenzés.) De nem is egészen úgy áll a dolog. Hanem az a baj, hogy sokan vannak, akik folyton azt sugják a korona fülébe, hogy ne engedjen, a függetlenségi párt néhány hónap múlva olyan lesz, mint a vaj s az egész bankkérdés úgy el fog olvadni, mint nagy melegben a vaj. Ezek a politikusok az önálló bank akadályai, ezek ellen kell tehát küzdeni, nem pedig a korona ellen. A korona, ha ezek le vannak győzve, végül is majd engedni fog.

Ezután a fuzióról nyilatkozott Justh Gyula. Azt kívánják, hogy a többség, a függetlenségi párt, mondjon le programjáról és olvadjon bele a kisebbségbe. Ez lehetetlen. Ha a fuzióról beszélnek a hatvanhetesek, akkor ezt másképp értelmezni nem lehet s meggyőződésem szerint a függetlenségi párt se hajlandó másképp fuzionálni, mint úgy, hogy tessék olyan programot megállapítani, amelyben a függetlenségi párt programja domináljon akkor ezen függetlenségi program alapján tessék fuzionálni. Másnyen fuziót szülő és társai meg fognak akadályozni. Elég volt a Tisza féle fuzióból, nem kérünk belőle többet. Személyi fuzió, személyi érdekek kielégítését tűzni ki a fuzió céljául, politikai erkőcselenség. Itt elvek kellene, az elvek terén kell megcsinálni, ha lehetséges, a fuziót. (Zajos helyeslés.)

Ezután Justh Gyula azt fejtegette, hogyha a bankkérdés most vereséget szenved, vereséget szenvedett a gazdasági különválás egész kérdése. Ehez pedig nem szabad se gédkezet nyújtani. Kitartással a győzelem bizonyos. Meglesz az önálló bank 1911 január 1-én és az önálló vámterület 1917. január 1-én. El fognak oszlani a korona aggályai. Meg kell mutatni, hogy a mostani parlament nem térdet, fejet hajtó, meghunyászkodó parlament. Nem szabad megijedni Kriszóffytól, darabont kormányval való fenyegetéztől. A korona akarata csak akkor veszedelmes, ha lágy emberekkel áll szemben.

A beszédet a hallgatóság megéljenzte.

A függetlenségi pártlap válasza.

Justh Gyula beszédére ma Kossuth Ferenc így válaszol:

— Olyan program, amelyben a függetlenségi párt programja domináljon, semmi esetre sem jelentheti a függetlenségi párt teljes diadalát. Ha elvei csak dominálnának, hatásuknak éppen ez a természete mutatná, hogy volnának ott más elvek is. Már pedig az ország nem azért adott többséget a függetlenségi pártnak, hogy más elvűekkel tülekedjék a politikai uralomért, mint az olaj és az ecet, ha összeöntik. Nem olyan program kell,

a melyben a függetlenségi fölfogásnak csak domináló szerep kell, hanem olyan, amely annyira függetlenségi, hogy természetével nem egyező törekvéseket törvényszerűen vet ki magából. Ez pedig nem elérhetlen, éppen annyira elérhető, mint az önálló bank.

Ez a fölfogás tehát jóval radikálisabb a Justh fölfogásánál. Hanem ami az önálló banknak megvalósítását illeti, erre vonatkozólag Kossuth lapja ezt üzeni:

— Nem mellékes fontosságú most a választójog kérdése. Sőt fontosabb, mint bármikor és éppen azért, mert a nemzet nem mondhat le az önálló bankról, nem mondhat le a függetlenségi párt sem arról, hogy a választójogról ő alkossa meg a törvényt, nem pedig Isten tudja, milyen többség. Ma pedig olyan a helyzet, hogy a korona inkább feloszlalja ezt a parlamentet, semmint a bankra vonatkozó követelésünket teljesítse.

Ennek következtében Kossuth vélekedése az, hogy a választói jogot kell mindenekelőtt megcsinálni.

Szociálisták a bankgyűléseken.

A bank-gyűléseken eddig nagy harmónia uralkodott és nem igen beszéltek másról, mint az önálló bankról. A következő gyűléseken ez aligha lesz így.

A szociáldemokrata párt központi vezetősége ugyanis ma ezt a felszólítást adta ki:

— A munkásságnak érdeke, hogy a bankszövetkezeti által rendezett népgyűléseken résztvegyen, de ne mint néma néző, sem pedig mint lelkes tapsoló. Hanem igenis kényszerítse rá a gyűlés vezetőit, hogy adja meg a szót valamely elvtársnak, aki hívja föl a bankszövetkezeti szónokait, hogy nyiltan és őszintén vallják be: akarják-e az általános, titkos, egyenlő választójog minél előbbi megvalósítását vagy sem? Ne fogadjanak el semmiféle kitérő feleletet. Ha pedig a szónokok az általános választójog ellen nyilatkoznak, úgy világosítsák fel a népgyűlés közönségét, hogy ilyen módon az egész bankkérdés nem lehet őszinte, nem lehet igaz s nem lehet eredményes, hogy nem szolgálhat más célt, minthogy néhány nagytorjú képviselő nagyobb részt zsaroljon ki magának a közös kőncből.

Valószínű tehát, hogy már a legközelebbi bankgyűlés viharos lesz.

TANÜGY.

Iskolai beiratások. A debreceni állami főreáliskolába a beírások szeptember 1. 2. és 3. ik napjain lesznek. A tanulók felvételére be kell adni: a múlt évi iskolai bizonyítványt, a születési anyakönyvi kivonatot és az újraoltási bizonyítványt. A felvételi díj 10 korona 70 fillér, a felvételnél fizetendő. Az évi tandíj 48 korona, mely fél-évenként, vagy esetleg négy részletben s pedig október, december, február és április 1-5-ik napjain fizetendő. Szegénysorsra, jó előmenetelű tanulóknak tandíjmentességért folyamodhatnak szept. 15. ig. A folyamodványhoz mellékelendő a szegénységi vagy vagyontalansági bizonyítvány. Szeptember 15-én tul az igazgatóság már nem fogad el folyamodványokat. A javító és felvételi vizsgálatokat augusztus 31-én d. e. 8 óráig kezdve tartjuk meg. Az igazgatóság.

A református elemi iskolákban a beiratások f. évi szeptember 1-én kezdődnek s

a növendékek szeptember 1-6-ig az illető osztálytanítóknál, ezentul pedig az igazgatótanítóknál irhatók be.

A statusquo izr. iskolaszék a következőket teszi közzé:

Félreértések kikerülése végett ezennel értesítettnek a t. c. szülők és gyámok, hogy az 1909-10., vagyis a most beálló tanévre a szokásos tan- és beiratási díjakat még fizetni kell, mivel az 1908-46. t. c. joghatálya csak az 1910-11. tanévre lép életbe.

Kraft Szilárdnét letartóztatták.

Szenzációs fordulat a Csillag-utcai drámában.

Mitrásku elárulta az asszonyt.

A debreceni Csillag utcai dráma még bizonyára élénk emlékezetében van a közönségnek. Több mint egy hónappal ezelőtt történt, hogy Mitrásku Demeter kolozsvári kőfaragó legény leutazott Debrecenbe, hogy régi szeretőjét, Kraft Szilárd dohánygyári munkás feleségét megölje. Ebből a tervből azonban egy másik rémes gyilkosság alakult ki. Mitrásku az asszony helyett annak férjét szurta agyon. Azóta Mitrásku a debreceni kir. ügyészségi fogház lakója, az asszony pedig, akit tudvaleg Kraft Szilárd temetésén a feldühödött tömeg megakart kövezni, az Erzsébet-ut 75. szám alatt vett lakást s ott élt meglehetősen szegénységben két gyermekével együtt.

Mitráskut a vizsgálati fogság idején többször kihallgatták, ma aztán rendkívül szenzációs vallomást tett, aminek az lett a következménye, hogy még a délután folyamán, az ügyészség rendelkezésére a rendőrség letartóztatta özv. Kraft Szilárdnét, aki most már, mint vizsgálati fogoly, remegve várja a holnapi napot, amikor is, minden valószínűség szerint igazolást fog nyerni Kraft Szilárd ismerőseinek az a régi hite, hogy a szerencsétlen ember meggyilkoltatásában része van a feleségének s hogy a véres drámának ő volt az értelmi szerzője, Mitrásku pedig a végrehajtója. A váratlanul kipattant szenzációs esetről az alábbi részletekben számol be tudósítónk:

Mitrásku Demeter a gyilkosság elkövetése óta az ügyészségi fogház vizsgálati foglya. Több ízben hallgatták ki s Mitrásku soha egy szóval nem tagadta, hogy a gyilkosságot ő követte el. Ma délelőtt jelentést tett, hogy szenzációs vallomást akar tenni. A vizsgálóbíró kihallgatta, akinek Mitrásku elmondta, hogy Kraft meggyilkoltatásában része van az áldozat feleségének is, hogy a véres tervet ők már hónapokkal ezelőtt eszelték ki.

A vizsgálóbíró Mitrásku szenzációs vallomását közölte a kir. ügyészséggel, aki viszont megkereste a rendőrséget, hogy özv. Kraft Szilárdnét azonnal tartóztassák le és kísérik föl az ügyészségre.

Kraft Szilárdné, aki férje temetése óta elköltözött a Csillag utcából Erzsébet-utca 75. szám alatt egy kis, szegényes szobában lakik két gyermekével. Ma délután öt órakor a szobában kézi munkával foglalatzkodott, amikor megjelent nála Szóts Lajos rendőrbiztos s

a következőket intézte a megijedt és holtra sápadt asszonyhoz:

— Készüljön sürgősen, mert kihallgatásra megyünk a rendőrségre.

— Mit akarnak tőlem? — Kérdete riadtan az asszony. Nem csináltam én semmit sem mi szüksége van rám a rendőrségnek?

Szöts rendőrbiztos aztán ismételte, hogy készüljön, aminek az asszony sirva tett eleget.

Az utcára érve Szöts tudatta az asszonnyal, hogy nem a rendőrségre mennek, hanem az ügyészségre.

Gáthy Bálint kir. ügyész azonnal vallatóra fogta özv. Kraft Szilárdnét. Zokogva kérdezte az asszony, hogy miért kísérték őt ide, amikor neki semmi bűne nincsen.

— Olyan adatok merültek föl — mondotta a királyi ügyész — maga ellen, hogy kénytelenek vagyunk előzetes letartóztatásba helyezni.

Kraftné erre sirt, könyörgött, de a szuronyos fogházörök csakhamar lekísérték Kraftnét cellájába, ahol most, egy keserves éjszakán keresztül, bizonyára remegve várja a holnapi napot, amely ugye lehet — nagy eseményeket fog jelenteni az életében.

A meggyilkolt szerető.

Szerelmi dráma egy szállodában.

Bécsben, IX., Lichtenstein-strasse 133 szám alatti „Bucher“-szállodában tegnap rémes szerelmi dráma játszódott le.

Reggel egy férfi és egy nő jelentek meg a szállóban és szobát kértek. A bejelentési lapon mint „Bauer Ferenc vasuti hivatalnok és neje“ Gmümből írták be magukat.

Délelőtt a férfi eltávozott a szállóból és a portásnak azt mondta, hogy nemsokára vissza fog térni. Fél órával később a szálloda takarítónője a magára maradt nőt, Bauer állítólagos feleségét, átmetszett torokkal, holtan találta meg a szobájuk padlóján.

Az előhívott rendőrség csakhamar megállapította a dráma szereplőinek személyazonosságát. A gyilkos neve Gröger Adolf, 25 éves osztrák államvasuti géplakatos, aki Kazarett-utca 41. sz. a. bir állandó lakással. Az áldozat neve Zeller Karolina, magánhivatalnoknő, Zeller Károly gmundi iparos 20 éves leánya.

A hátrahagyott irományokból megállapították, hogy a szerelmes pár közös beleegyezéssel határozta el magát a halálra és hogy a leány beleegyezett abba, hogy a férfi őt meggyilkolja. A szoba asztalán továbbá Gröger hátrahagyott sorait fedezték föl, amelyben megírja, hogy ő valamely más, alkalmasabb helyen fog öngyilkossá lenni.

A merénylet apja, amikor a véres eseményről értesítették, nagyon megrendült. Előadása szerint tudomással bírt a fiatal pár szerelmi viszonyáról, de sejtelve sem volt arról, hogy a szerelmesek ilyen végzetes tervet forralnak. Az elkövetett tett oka csupán az lehetett, hogy nem remélhették, hogy házasságra léphetnek, mert mindketten igen szegények voltak.

Valószínű, hogy Gröger is el volt határozva az öngyilkosságra és csak a véres

gyilkosság elkövetése után vesztette el a bátorságát. Azt hiszik, hogy a büntetés miatt való félelmében megszökött.

A rendőrség széleskörű intézkedéseket tesz a kézrekerítésre.

Egy debreczeni angol Tokajban.

Az ál manchesteri és az igazi berlini

A lawn-tennisz verseny érdekességei.

Tokaj eddig arról volt nevezetes, hogy a világhíres bor ottan terem, az alábbi rendkívül érdekes história azonban azt mutatja, hogy az eredeti humornak is igen háládatos talaja van a tokaji szőlőhegyek aljában. Igaz ugyan, hogy a kedves tréfának, a szel lemes ötletnek magvát a debreceniek iltették s egy, minapi sportünnepe alkalmával, ki is virágozott ez a humor-platán, amelynek nem voltak tuskái és mégis olyan gaudiomot keltett egész Tokajban, hogy bizonyára még sokáig fognak beszélni a szőlőhegyek birodalmában arról a jóízű tréfáról, amelynek egy pár ötletes debreceni fiatalember volt az értelmi szerzője.

Megirtuk, hogy a napokban a tokaji sportifjuság nagyszabású lawn-tennisz versenyt rendezett, amelyre a debreceni teniszszerzők is erősen készülnek annál is inkább, mert hiszen a debreceniek olyan erőt küldtek a tokaji tennisz-harcba, mint ifj. Magoss György, akinek győzelmét bizonyosra vettek, mint ahogy ez a jóslat be is következett.

Győzött viszünk már Tokajba — gondolták a debreceni atléták, tehát még valami kedves pikantériáról kellene gondoskodni. Elvégre is a tokaji aszu jó ötlet nélkül olyan árva, nem magyaros mulatság. Szántó József debreceni ügyvédjelölt, aki hamisítatlan bohémvér fiatal ember, vállalkozott a nagy szerep betöltésére, hogy a tokaji bort majd ő fogja fűszerezni. Ifj. Magoss Györggyel sokáig sugtak-bugtak össze végre is azzal váltak el egymástól:

— Hát akkor: Goud bey! — mondta nevetve az ifju Magoss.

— Yes, Yes — válaszolt nevetve Szántó és a debreceni csoport fölkészült a tokaji kirándulásra.

Elérkezett az indulás ideje. A debreceni versenyző csoport, a kipróbált rakettekkel felfegyverkezve az indulásra már készen állott, csak egy ember hiányzott még a társaságból, aki szintén be volt nevezve Szántó József. Már a vonatot is telezték, a mikor Szántó helyett megérkezett egy pompás megjelenésű angol gentleman. Egy borotvált képű, markáns arcu idegen, aki fején széles, kockás sport-sapkát viselt. Az arca csak fél angolosra volt sülve, mint az edzett sportmannokké annál teljesebben angol volt az öltözéke. Puha, téglaszínű csikos ing volt rajta. A kabátja zöldes lodn-szővet, a derekán pedig egy széles barna öv. Pepita nadrágja sárga kamásliba volt szoritva, a lábán pedig gummitalpu széles amerikai sárga cipő. Azt mondanunk sem kell, hogy a szája szögletében egy makra fapipa szorogott s hogy megjelenésével a rekkenő hőségbe a leghidegebb angolt vagy ha úgy tetszik, a legangolosabb hideget hozta a társaságba.

— Szántó barátunknak sürgős dolga akadt — jelentette ifj. Magoss György a társaságnak — de engedjétek meg, hogy egy kiváló angol sport-embert mutassak be nektek, aki mint manchesteri ujságíró szintén részt fog venni a tokaji versenyen.

A derék angol, aki persze egy kukkot sem tudott magyarul, átadta a társaságnak névjegyét, amely így festett:

MR. YEO JAMES JOHNSON

Trainer of the Manchester United Tennis and Football Club. Reporter of the Daily Telegraph

MANCHESTER,
Gladstone Avenue 24.

England

Persze nagy tisztelettel vették körül a hatalmas angol lap munkatársát. Az uton ugyan egyik-másik meg nem állhatta, hogy egy pár ugynevezett „héklit“ ne kockáztasson meg az idegen fejére, de hiszen úgy gondolták:

— Nem baj, angol a bácsi, ugy sem érti.

Az angolnak tényleg, bármit mondtak is, egy arcizma sem rándult meg és a vonat lassan megérkezett Tokajba.

Persze nagy örömmel fogadták a debreceniek, az érdeklődésnek központja azonban az angol volt, aki hatalmas látószóval figyelt mindent s szorgalmasan jegyezgetett. Nem pompás mulatság-e azonban, mikor a szinpadon a süket öregnek szembe hízalgik azt, amit más embernek a hátamögött mondanak-e? Ilyen jó dolognak tartották, ha a derék angolt szemtől-szembe magyar „bókokkal“ traktálják. A kockás manchesteri azonban mindezekre csak egykedvűen nézett s néha, látva, hogy nevetnek, ő is mosolyogva mondott valamit angolul, mire az egész társaság kacagva konstataálta, hogy:

— Rendkívül édes gyerek ez az angliusz, csak az a szerencsése, hogy — nem tud magyarul . . .

A verseny kitünően sikerült s következett a mu'atság. A tokaji járásbírónak családja invitálta meg a vendégeket s látta el olyan uzsonnával őket, hogy az atléták nem győzték csodálni s persze enni a felszolgált ételeket. A tokaji borok után persze a hangulat — mint ilyenkor szokta tenni — emelkedett s mikor már szinte elérhetetlen magasságban volt, a társaság egyszerre az angol felé fordult.

— Halljuk az angolt!

— Beszélj öreg británika! — biztatták a fiatalabbak. Ifj. Magoss György tolmácsolta a megriadt angolnak a nép kívánságait, mire az angol hidegen felállott s a legmelegebb hangon a következő toasziba fogott:

— Igen tisztelt hölgyeim és uraim . . .

Mondta ezt pedig a legzamatosabb magyar kiejtéssel. A hatás persze óriási volt. Akik nagyon is visszaéltek a magyar nyelvvel, pirulva mondták:

— Hát maga nem angol? Hej, hej.

Szántó József, mert hiszen talán kitalálta nyájas olvasó, hogy ő volt az angliusz, óriási hahota közben levetette — a fapipáját s beszédét ezzel fejezte be:

— Én nem vagyok angol, de van itt közöttünk egy német, aki még annyira sem porosz, amilyen angol én vagyok! Ezzel rá-

mutatott Lappe Kurt berlini mérnökre, aki itt Debreczenben most a vizgázgyár felügyeletével van megbízva s akit szintén kivittek Tokajba.

Szántó József ezzel nem elégedett meg egy viccének sikerével s ez a másik talán még nagyobb hatása volt. A beszéd után persze megrohanták a berlini mérnököt és egyre ostromolták:

— Ugyan ne tréfáljon hát, vesse le maga is az inkognitóját.

— Wass will ehr? — kérdezte mindenkitől a megriadt berlini, aki tényleg tokporos volt, ezt azonban csak akkor akarta elhinni a társaság, amikor a berlini mérnök azal bizonyította, hogy mennyire poros, hogy kegyetlenül szidni kezdte az — osztrákokat.

FELROBBANT a csepelszigeti tölténygyár

Levegőbe repült munkások.

Négy halott és tiz sebesült

A főváros közelében levő Csepel-szigeten ma délután olyan rettenetes katasztrófa történt, amely a szerencsétlenségek vértékeiben is szinte páratlan eseményt jelent. Weisz Manfréd tulajdonát képező, a monarchiának egyik legnagyobb tölténygyára felrobbant és rettentő pusztulás következett a nyomában. Hatalmas kiterjedésű épületek porrá mázódtak s a bent dolgozó munkások a szószoros értelmében a levegőbe repültek.

A szerencsétlenség színhelye most valóságos bucsujárárhely. Budapest közönsége ezrével tódul ki, a mentők automobilja hosszú sorban vágatnak a Csepel-sziget felé, amely a pusztulásnak rettentő, rémes képét mutatja. Siró, jajgató emberek ráborulnak a szörnyen megcsonkított munkásokra, a mentők, orvosok pedig a nehéz sebesülteket szállítják be a Rókus kórházba. A szerencsétlenségről érkező első hírek rémesek voltak. Harminc halotról és hatvan sebesültről beszéltek. Csak később állapították meg, hogy négy halottja és tiz sebesültje van a katasztrófának s ezek jó részt fiatal, a legtöbb még gyermekorban levő munkások. A rettentő szerencsétlenségről az alábbiakat jelenti fővárosi tudósítónk:

Ma délután négy óra tiz perckor, Budapest közelében, a Csepel-szigeten a monarchia egyik legnagyobb tölténygyára, amely Weisz Manfréd tulajdonát képezi, felrobbant.

Néhány nappal ezelőtt a gyár vezetősége egy egész sereg tanoncot vett föl, akik két mérnök vezetésével a próbaszobában oktatást nyertek a patrónáltságból.

A munka közben egyszerre hatalmas láng csapott föl s utána olyan rettenetes, orkászzerű durranás következett, hogy Budapestén is ágyuk dörgésének vélték.

A próbaszoba felrobbant s a bennlevő és expodáló ezerhatszáz töltényt

mint egy papirost úgy széjjel vetette, a harminc négyszögletes területű épületet s ezzel együtt tizenöt munkás a levegőbe repült.

Leírhatatlan jelenet keletkezett erre. Munkások, akik karjukat, lábukat veszítették, jajgatva kiáltottak segítségért.

A halottak közül négy egészen gyerekek ember: Sallay Nándor 12 éves, Jancsovics Mihály 14 éves, Petrinevics Károly 13 éves és Nablacky Ferenc 16 éves munkás. Később este jelentik, hogy egy hatodik halott is van, de ennek nevét nem tudják. A sebesültek közül nyolcnak olyan súlyos a sérülése, hogy valószínűleg nem is érik meg a reggelt.

A tojásos erőművész.

Boxer-zavargás Püspökladányban.

Blum Miksa püspökladányi tojáskereskedő segéd, ki magát művelt és nagyon gazdag fiatalembernek vallja, még csak tizenhét éves, de már eddig is igen nagy hírnévre tett szert. A krakéler fiatalemberek ismert betegségében szenvedő is, józan állapotaiban is, de különösen akkor, ha egy kissé többet ivott a kelleténél, ami épen nem ritkaság nála: örökösen a nagy erejével dicsekszik és ilyenkor senki sem bír vele. Az emberbe ép úgy beleköt, mint a lámpaoszlopba, vagy a repülő cserebogárba. Noha az a rögeszméje, hogy nálánál nincs erősebb ember, azért mégsem mer pusztán erszjére támaszkodni, hanem állandóan boxert hord magánál és akkor sem magához való erősebb emberrel kezd ki, hanem védtelen gyenge nőket és nyomorék emberket támad meg, mint azt a legutóbbi hőstette is bizonyítja.

Hétfőre virradó éjjel ugyanis egy éjszakai mulatóba állított be nagy lármával.

— Szervusz Miksa! — fogadta ott hízog hangan egy leány és mint régi ismerősének, a nyakába akart borulni a vizionlátás örömeiben.

— Itt a szervusz! — felelte Blum Miksa — s ezzel hatalmas nyaklevest adott a leánynak.

— Tiz teát ide! De azonnal! — parancsolá tovább ordító hangan.

— Sajnálom, de ezzel épen most nem szolgálhatunk — válaszolta félenken egy másik szende leány.

— Nem? — kiáltott az ijedt leányra. Hát akkor vivjon meg velem, mert én vivő mester is vagyok!

De azt sem várta meg, hogy a kihívott leány fegyvernemet választhasson, hanem azonnal úgy fültövnön ütötte a nála volt boxerrel, hogy a leány azonnal elesett és elájult. Azután ugyancsak a boxerrel neki esett a butoroknak és tükröknek, melyekben tetemes kárt tett.

— Ha ti sem akartok velem megvívni — szólta a butorokhoz és a tükrökhöz — akkor menjünk tovább!

És ezzel egy másik éjszakai mulató felé vette hódító útját. Ott — ugylátszik — párbajvesztés volt, mert a tulajdonos egy kérdezősködőnek csak annyit mondott nevetve s a tenyerét mutatva:

— Óh! kérem, én a lovagiasság szabályai szerint intéztem el vele az ügyet. Nekem nincs rá panaszom, csak ő be ne panaszoljon engem.

Blum Miksa mindezzel még nem érte

be, mert még a vasuti vendéglőben is folytatta bravurjait.

Itt egy ügyefogyott nyomorék cipész-segédet hívták ki döntő mérkőzésre, de mert a segéd nem fogadta el a kihívást, ugyan csak az említett boxerrel oly alaposan helyben hagyta a segédet, hogy lepadásban kellett haza vinni.

Másnap úgy az első számú mulatóhely tulajdonosa, a még mindig betegen fekvő leány megbízásából, mint a cipész-segéd feljelentették a vitéz és hősködő tojásost a csendőrségnél. A csendőrőrs nyomozást bevezette s az ügyet feljuttatotta a püspökladányi kir. járásbírósnak. Most már tehát a bíróság dolga lesz, hogy a zavargó boxeret ismert betegségéből kigyógyítsa, mert még fiatal az ember, addig minden betegségből könnyen kigyógyítható.

A következményektől, vagyis a fogház büntetéstől való félelmében Blum Miksa 100 koronát ígért a megboxerezett leánynak, ez azonban — tekintettel a néhány napi keresésképtelenségére — 1000 koronára taksálja a fájdalom díját. Hogy ennek az összegnek kifizetését Blum Miksa anyagi helyzete megengedi-e neki, még bizonytalan, mert nem mind arany, ami fénylik.

Színház.

Rózsa Lili visszaszereződött. Zilahy Gyula színigazgató néhány hét múlva már bevonul társulatával Debreczenbe s az idei őszi szezon megkezdődik. A debreceni színház igazgatója befejezte a társulat szervezkedését s a debreceni közönségre csak örvendetes tényként említjük föl, hogy Zilahy újból tagjai sorába szerződtette Rózsa Lilit, a kitűnő szubrettet, akinek pompás alakításaira szívesen emlékszik vissza a közönség.

HIREK

— **A király vadászata.** Ischlből jelentik: A király Lipót és György bajor hercegekkel, valamint a kíséret tagjaival délután három órakor Mitterweissenbachba ment, ahonnan a weissenbachi völgybe, a medvebarlanghoz indultak. Itt nyergelt lovak várták a társaságot és a vadászok lövésekre készték fel állásaikat. A király egy egy zergét ejtett el.

— **Az izraelita istentiszteletek.** Az izr. hitközség előjárósága értesíti a tagokat, hogy a Deák-Ferenc-utcai izr. templomban az istentisztelet — további rendelkezésig — a következő időben fog megtartatni: Pénteken este egynegyed 7 órakor, szombaton délelőtt 9 órakor, délután fél 5 órakor, köznapon reggel 6 órakor, este fél 7 órakor.

— **Beregsom—Mezőkászon y.** Az államvasutak debreczeni üzletvezetősége értesíti a közönséget, hogy a Bátor—királyházai vonalon levő Beregsom állomás neve folyó évi október hó 1-től kezdve „Beregsom—Mezőkászon y” nevet fog viselni.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazon hatóságok, egyesületek, testületek, rokonaink, barátaink s ismerőseink, kik feledhetetlen emlékü s szeretett édes Atyánk elhunytá alkalmával mély gyászunkban oly jól eső s meleg részvétet tanúsítottak, fogadják ez uton is mélyen érzett hálánkat s legmélyebb köszönetünket A Mihálovits család.

— **Koleraveszély Rotterdamban.** Rotterdamból táviratozzák: Négy gyermek kivül, akiknek halálát előbb édes-ségeknak, később azonban a bakteriológiai vizsgálat után kolerának tulajdonították, egy hajón egy felnőtt ember is

gyanus tünetek között meghalt Eddig 1 felnőtt és ugyanannyi gyermek áll megfigyelés alatt a barakkokban. Megtették az összes óvintézkedéseket, hogy utját állják a kolera továbbterjedésének.

— **Miniszterválság Szerbiában.** Belgrádból táviratozzák: Ribarac igazságügyminiszter tegnap este a belügyminiszterrel a sabaci községi választás kérdésében felmerült differenciák miatt beadta lemondását Hirlík, hogy Novakovic miniszterelnök is le fog mondani ugyanebből az okból, miután ebben az ügyben épp úgy van érdekelve a haladópart, mint a nacionalistapárt, amelyhez az igazságügyminiszter, illetve a miniszterelnök tartozik. A sabaci községi választásnál, amely a múlt héten ment végbe, tudvalevőleg az 6- és ujradiálisok győztek a nacionalistákkal és haladópartiakkal szemben, akiknek hívei eleddig ebben a községválasztásban többségben voltak. Utóbbiak most felpanaszolják, hogy a választási eredmény annak tulajdonítható, hogy a választás hamisított választói lajstrom alapján ment végbe.

— **Siketnéma kosztosok.** A siketnéma helybeli intézete növendékeinek egy részét a jövő iskolai évben is jóhírű családnál helyezi el. Egy-egy növendékért havonként 24 koronát fizet. Akik ilyen gyermekeket teljes ellátásra és gondozásra magukhoz óhajtanak venni, azok e héten pénteken és szombaton délután 3—5 órák között az intézet igazgatóságánál jelentkezhetnek. Előnyben részesülnek, akik az intézet (Csapó utca 85. sz.) közelében laknak.

— **Katasztrófa egy szerszámgyárban.** Bordeauxból táviratozzák: Az itteni szerszámgyárban kazánrobbanás történt. 28 munkás súlyos égési sebeket szenvedett és beszállították őket a kórházba. Számos munkás még a beomlott gyárnak romjai alatt van.

— **A léghajóverseny.** Betheniből érkezett távirat jelenti: A Champagne nagydíjáért 50 kilométernyi uton lefolyt verseny eredménye a következő: Első Paulhan, aki 131 kilométert 2 óra 43 perc 24 négyötöd másodperc alatt tett meg, amivel az ut és idő tekintetében új világrekordot teremtett. Második Latham, aki 31 kilométert és Lefèvre, 21 kilométert tett meg.

— **Lázás igyekezettel** siet a publikum megnézni az Arany-Bika Mulató pompás attrakcióit. Hogy mi lehet ennek az oka? Mit lehet azt tudni! Talán a régi műsorok kedvessége, vagy talán az, hogy Rolf Rafaely karikatúristához vagy The Letines komikus akrobatákhöz hasonló számok a fővárosban sem mindennap láthatók. De a minden részében kitűnő új augusztusi műsorból talán mégis az „Alpesi csillagok” emelkednek ki legjobban. Az elragadó énekszámokat követő nagy taps közepette alig bir szóhoz jutni Gara Ákos, a conferencier.

— **A csendőrkard.** Szatmárról táviratozzák: Kutez Péter Pettyen község juhásza a vásáron összeveszett egy gyümölcsáros leánnyal s ütlegetni kezdte. Tóth Gyula csendőr, ki a közelben állott, figyelmeztette, hogy ne veszekedjenek, mire Kutez nekiesett és botjával ütlegetni kezdte. Tóth Gyula önvédelemből kardot rántott és Kuteznek gyomrába szúrt. A juhászt haldokolva szállították a kórházba.

— **Személyi hír.** Dr. Brunner Lajos f. hó 28-án a budapesti nemzetközi orvoscongressusra, onnan hosszabb időre külföldre utazik. Távollétében Dr. Grósz Pál ur (Piac 88) helyettesíti.

— **Családi dráma,** kínos házi jelenetek elejét veszi, ha lakásában a villamos csengő, villamos világítást Földvárival rendezeti be Kossuth u. 1. Tel. fon 168,

— **Nóth zenekolája** Hunyadi-utca 10 sz. (Royal mellett) A beiratás raponta 8—11-ig d. u. 5—6-ig. A tandíj minden osztályban havonta 4 frt. Testvérek kedvezményes árban részesülnek és a felnőttek külön oktatást kapnak. Beiratósi díj személyenként 2 frt. Az oktatás hegedű, cimbalom és mellék hangszerekkel együtt, az e'emi oktatástól a legmagasabb kiképzésig terjed. A Budapesti Zene-Conservatórium tanfolyam beiratására külön díjszabályok vannak. Je en zenekolának végzése képezt a Budapesti Zene-Conservatórium utolsó vizgájára, mely vizsga sikeres letételéről Nóth teljes felelősséget vállal.

— **Gyerekrtragédiák.** Mátészalkáról táviratozzák: Nyirmeggyes tanyán Tóth Mihály dohányos több apró gyermekét magára hagyva, feleségével elment a városba. Két éves kis lánya játszás közben egy vasgerblye fogai közé esett úgy, hogy a vasfogak a koponyáját áttörték és a gyermek szörnyen halt. — Gyöngyösről írják: Veréb János jómódu gazda négy éves fia játék közben a konyhában beleesett egy forró vízzel telt fazékba. Pár napi szenvedés után a gyermek meghalt. Anyja ellen, ki a szerencsétlenségén jelen volt, gondatlanság miatt megindították az eljárást.

— **Iskola tászkák,** könyvszíjak, tartók olcsón kaphatók a Párisi nagy bazárban a Dégenfeld téren

— **Kugler Gerbeaud** cukorkák főraktára Kontsek Gézánál.

— **A legszebb, legtisztább és legújabb kiadású ódon tankönyvek felárárt** már most kaphatók **Aczél Henrik antikváriumában.** Piac-u. a ref. kistemplommal szemben. Telefon 575. Vidéki megrendelések pontosan elintéztetnek.

— **A Royal** kávéházban ma és a következő napokon Pongrácz Lajos és Oláh Rudi, az elhunyt Rudolf trónörökös volt udvari zenésze teljes zenekarával hangversenyez.

Közgazdaság.

Terménytőzsde.

Schwarz E. debreczeni bizományos távirati jelentése Budapest, 1909. aug. 26.

Készaru 5 magasabb		
1909. októberi buza	13.64	13.65
májusi buza	—	—
1910. áprilisi buza	13.74	13.75
májusi roz	—	—
1909. októberi roz	9.65	9.66
áprilisi roz	—	—
1909. októberi zab	7.33	7.34
májusi zab	—	—
áprilisi zab	—	—
1910. májusi tengeri	7.13	7.14
—	—	—
1909. szeptemberi tengeri	—	—
augusztusi tengeri	—	—

Regény-Csarnok.

A bojár leánya.

— Regény. —

(99.) Irta: **Vértesi Arnold.**

Tovább megyek és felderitek mindent. Én tudom, hogy sejtlemem igaz. Tovább megyek. Oláhország nincs valami nagyon messze. De habár a tengereken túl, a világ másik végén volna is, oda is elmennék, mert meg kell tudnom az igazságot és megbosszulni anyámat!

Ajka reszketett és hanéja suttozott, hanem élesen, szaporán gördültek a szavak s némileg hasonítottak a kigyó sziszegéséhez.

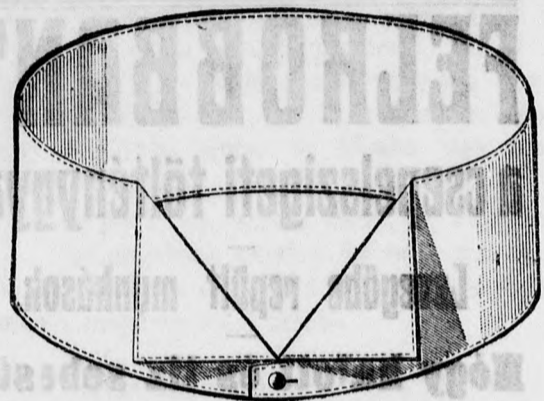
Csongrády Gyuri eltakarta arcát; el akarta rejteni mély szomorúságát és megdöbbenését. Most már veszte van a fiú, gondolá, most már rögeszméje legyőzte az ész hatalmát s teljesen uralkodik fölötte.

Elkérte a levelet Palitól melyet az Fehér Arminnéől kapott Oláhországból. Pali habozás nélkül odaadta.

Hogy Pali rögeszmének esett zsákmanynul, mely agyát megzavarta, azon most még lehetett már kétkedni. Soha még ily gyötrelmet nem szenvedett Csongrády Gyuri, midőn látnia kellett, hogy a magas lelki tehetségekkel megáldott szép fiú, kit oly nagyon szeretett Eszter emlékeért, a tébolyodottság felé közelget. Halt volna még inkább; szívesebben nézné Csongrády Gyur, ha a koporsóban kiterítve látná szegény fiút.

(Folytatjuk.)

Gallérok

csak elsőrendű minőség minden formában

Lengyelnél

Piacz-utca 43.

VIGYÁZAT!

Megyek már egy pár cipőt veszek

Klein Ferenczné

U. v. Eifenbein Adolfnál
Simonffy-u. Bérház.

mert igazán mondhatom

sehol olyan jó és olcsó

cipőt nem kapni, mint nála.

Saját készítmény. Elnyúlhetetlen.

Olcsóbb mint bárhol.

Az iskolaév kezdetére ajánlunk

leány és fiú lehérműveket,
zsebkendők, harisnyák, paplan,
matrac, ágy lehérművek és
flaneltakarókat

∴ nagy választékban, jutányos áron. ∴

Donogán és Somossy

Debreczen, Kistemplombazár.

MEGL
TOS G

AP
LITH

zel
bélb
min
kösz
dia

Kap
csen

Is

fluk

kész fel

ágyterl

pokróc

kendők

hákra

tartós

árak ig

: bott a

Szé

női dí at

Debrecz

Rothschuek

Hol v

Egyh

Moln

gramafon é

riban, ho

tája: Nem tu

Schlezák leg

énekes leg

Tes

Néhai K

tartozó 429

tott

SZÖ

e l

Venni s

Márk Endre

MEGLEPŐ SZINTE CSODÁLATOS GYÓGYEREDMÉNYEKA

APTAMÁSI

LITHIUM-GYÓGYVIZ

zel gyomor, vese, hólyag és bélbántalmaknál valamint asthma, bronchiale, köszvény és húgysavas diathesis eseteiben.

Kapható **Kontsek Géza** fűszer és csemege kereskedésében Debreczen, Kossuth-utca.

Legbiztosabb széplítőszer a

Fáy-féle Arc-Crém

Kitüntetve a Bécsi, Párisi és Londoni kiállításon arany éremmel és oklevéllel.

Hatása csodás!

Szépít, fiatalít! Legkifejesebb szer szepítő májfoltok, pattanások és az arczbőr tisztátalanságai ellen. Egy tégely 1 kor, hozzávaló „Fáy” szapan 1 korona.

Kapható a készítő

Grósz Nagy Ferencz

gyógyszerésznél

DEBRECZEN, Kossuth-utca 8. sz.
„Arany egyszaru” gyógyszer-tár.
Telefon sz. 496. Telefon sz. 496.

Hajdusági bajuszpedrő

Kitüntetve a bécsi, párisi és londoni kiállításon arany éremmel és oklevéllel

Hajdusági Bajuszpedrő.

Elismert legjobb különlegesség a bajusz elvesztésére és a hajszálak, mely meg nem száradó aszimmetris növényi hatással számos anyagokból készült.

Hatása gyors és biztos.

Törvényesen védve.

1 doboz 10 fillér, postán csak 2 doboz küldetik 2 korona 20 fillér bérlettel utaváltással.

Védjegy.

Hgyedéll készítő

Grósz Nagy Ferencz

gyógyszerésznél

DEBRECZEN, Kossuth-utca 8. szám.
„Arany egyszaru” gyógyszer-tár.
Telefon 496. Telefon 496.

Iskolás

fiuk és leánykák részére kész fehérneműk, paplanok ágyterítők, flanel-takarók, pokrócok, harisnyák, zseb-kendők, valamint felsőruhákra legjobb minőségű és tartós szövetek és mosóárak igen jutányos és szabott árban beszerezhető:

Szépe Lajos

női díjat és fehérnemű üzletében Debreczen, Kossuth-u. 6. Rothschnek féle gyógyszer-tár mellett

Győrfi Testvérek

uni díjat, kalap, keztyű, kötszer és orvosi műszertára

Piacz-utca 30. szám.

Dreher sör-sarnokkal szemben.

Gumi különlegességek.

ISKOLÁS FIUK

és leányok részére olcsó, szabott árakon beszerezhető.

Kész fehérneműk, ingek, lábravalók, harisnyák, zseb-kendők Paplanok, matrácok, ágylepedő, flaneltakaró.

Fiuknak Brassói posztók, Leányoknak intézeti sötétkék gyapjú Chevot ruhaszövetek és hozzávalók

SZABÓ LAJOS FIAI cégnél

DEBRECZEN, Rózsa-utca 1.
Alapított 1842-ik évben.

Hol van a fogorvos?

Egyháztér 3. szám alatt

Molnár Testvérek

gramafon és lemezajdonságok raktárában, hol mindenkit megnevetett.

Legújabb felvételek: Gondör Aurél. Atyai tanácsa, Marcsa lánya esküvője. Rózsa S. Lajos legújabb magyar nő-tája: Nem tud senki semmit rólam. Schlezák leghíresebb opera énekes, Környei Bala pesti opera énekes legújabb felvételei. Gauman Károly összes kupléi.

Tessék meggyőződni.

Tüzifa raktár átvétel!

Értesítem a mélyen tisztelt vevőközön-séget, hogy Szegáll Zsigmond ur 25 éve fennálló

tüzifa raktárát

átvettem.

Midőn ígérem, hogy a t. vevő közön-séget kitűnő elsőrendű tűzifával a leg-pontosabban és legjutányosabb árban fogom kiszolgálni, kérem, hogy bizal-mukkal megajándékozni sziveskedjenek. Megrendelések eszközölhetők **Nagy Samu** dohánytözsdejében (Városháza épület) és a máv. fűtőháza mellett lévő tűzifa rak-tárban telefonon is. **Telefon sz. 625.**

Teljes tisztelettel

Miklós Emil

Jóka-utca 28.

Hirdetés.

Néhai Tóth József kollégiumi volt tanár hagyatékához tartozó 1 hold 74 □ öl szetakerti

szőlőbirtok eladó.

V. nni szándékozónak értesítést ad **Márk Endre** kollégiumi ügyész.

KÖZPONTI DROGUERIA

Telefon. DEBRECZEN. Telefon. Piacz-utca, Városház épület.

Gazdaságok és gyártelepek részére előírás szerint berendezett **MENTŐSZERKÉNYEK, KÖTSZE-REK, DESINFICIALESZEREK: Creolin, Carbol, mindennemű állatgyógyászati eszközök és műszerek. Sertés és marha tápperek és Fluidok nagy raktára, ugyancsak nagy választék mindenféle gumitárka-ban, sárvakolatban, valamint lényképzéshez szükséges vegyszerekben.**

Hirdetés.

Néhai Kallós Lajosné hagyatékához tartozó 429 □-öl területű, pajtával ellátott

szőlőbirtok a Vénkertben eladó.

Venni szándékozónak értesítést ad **Márk Endre** kollégiumi ügyész.

Villamosvilágítást,

telefonok, villamos csengők berendezését, javítását. évi jövedelmének tartását egy helyben, mint vidéken a legjobb anyaggal, legolcsóbban eszközöl

Földvári L.

Debreczeni első elektrotechnikai gyár és villamos szerelési vállalat.

Csilárok, ivóvízpák, villamos motorok, szellőztetők, dinamok állandó nagy választékban. Rakáron tartom a legjobb gyártmányú Wolfram és Osmium égőket.

Apró hirdetések.

Ha valamit venni, vagy eladni akar, tudassa szándékát a „Debreczeni Független Újság” apró hirdetési rovatába. Nincsén gyorsabb, biztosabb és olcsóbb módja annak, hogy célját elérje, mert apróhirdetését már a megjelenése napján sok ezer ember olvassa.

Levelezés.

Édesem! 18-án találkozunk és akkor dönteni fogunk, mert helyzetük részéről kitart hatatlan, gond és szenvedés az egész. Hogy vagy, millió csók a te Bácsidtól.

25 éves fiatal ember óhajt jobb modoru hölgyvel komoly ismeretséget kötni. Levelet „Vízont zerelem” jellegre kér a kiadóba.

Betöltendő.

Varróleányok felvételtnek Timár u. 35.

Izraelita uri családnál ellátásért tanítanék. Szíves megkereséseket, „Nyolcadik realista” posterestante.

Adás-vétel.

Új rendszerű női férfi divatárak és butoreladás. A mai napról kezdve minden hitelképes egyén kényelmes heti vagy havi részletfizetés mellett szerezhetheti be nálam szükségletét női divat cikkekben, női kabátok, férfi öltönyök, felcítők, mindennemű vásznak és canavászokban, saját készítésű Cloth és Cashmir paplanokban, valamint egyszerű és modern butorokban. A készpenz mellett áráknál mindössze 5% árkülönbség. Kaiser Salamon, Hatvan-u. 2.

Vigyázzon! Uraktól levett ócska ruhákat igen tisztességes árban vesz Rósenberg Béni Bádógos-utca 4. szám.

1 drb ötrétű férfi és fru gallér 12 kr. 1 pár kezelő 15 kr. Sugar Dezsőnél Piac-utca 19. sz.

H-Böszörményben négy házastársak a h-böszörményi kupa réten egy 16¹/₂ kataztrális tauyabirtok haszonbérbe kiadó vagy eladó. Értekezhetni Varza utca 43.

Uszár kutya két darab fehér és fekete igen csinosak eladók, Debreczen Móiusz tér 3. szám alatt.

Saját terméssü Bocskay-kerti bor hordószámra eladó. Értekezhetni Poroszlav Lászlónál Hunyady-utca 3.

Pörkölt kávé különlegességek, Bárkinék, bármely időszakban legkisebb mennyiségű kávé is megpergelek díjtalanul gázüzemű pergelőn Darvas Miksa kereskedése Telek-utca sarok.

CZIGARETTAZOK!
mind 45 leveles nikotin mentes:

Rip kop	08	Riz	14
Tiszt	10	Parafis	14
Delabab	12	Arany	20
Kolibri	különlegesség 16 kr.		

Készítette HARMATHS szivar- és cigarettakészítő üzem
Különlegességek soraként Debreczen Sívészker u. 14

Lakás.

Két szoba, konyha, mellékhelyiségekkel November 1-re kiadó Szechenyi u. 27 sz. a. Értekezhetni ugyanott az utcai lakásban

Különféle.

Magánkutató iroda. Iskola utca 4. szám Ké-nyes megbízásokat, megfigyeléseket és nyomozásokat vállal, úgy magán, mint család ügyekbe. Krámer József.

Iglón. egészsége: fekvésű szepességi városban özv. urind 2 gyermeket fogad ellátásra és lakásra egyenként havi 60 koronáért. Családi nevelés, gondos felügyelet, főgymnasium, polgári leányiskola és kitűnő elemi iskolák. Felvilágosítást nyújt özv. Csadányi Istvánné Iglón, vagy Polster Adolf tanító Debreczen; Péterfia 39.

Boros hordó

gyártás és raktár

minden nagyságban

„Margit“-fürdőtelep.

Ugyanott ajtós hordók vannak raktáron 1200—1500 literesig.

Iroda: Péterfia-utca 76.

Kádársegédek felvételnek.

Beláthatja Ön is,

hogy egy sérvkötő, haskötő, vagy bármely orvosi kötszer összehasonlíthatatlanul jobb, ha azt szakértő iparosnál mérték után sajátkezű elkészítésben kapja, és nem gyári árut vesz. Ez okból leghelyesebb, ha adott esetben közvetlen

Vitarius Sándor

külföldön tanult

műkötszerészhez Szent-Anna utcában 1. szám alá fordul, aki e szakmában ismert elismert elsőrendű specialista és még a legkülönlegesebb megrendeléseket is sajátkezűleg és a legjutányosabb árak mellett készíti.

Telefon 701.

Mindennemű felsőruhák festését, tisztítását, gallérok, kézelők mosás, vasatását a legszebben eszközöl

DEBRECZENBEN,
Arany János-utca 10. szám

Koncz József

gőzerőre egész ujonnan be-
rendezett kelmelesztő és ve-
gyészeti ruhatisztító intézete

Fiók üzletek:

Batthány-utca 2. Vár-utca 3. sz.
a zenede kisépülete udvarában.

Telefon 701.

Eladó

Az Ajtó utca 37 sz. egyszersmind az Eötvös utcára is kőpített több lakásu ház olcsó törlesztéses kölcsönrel ter helve, továbbá a díszregi utcán közel a városhoz 22 kat. hold f kerített részben szőlővel beültetett föld előnyös fizetési feltételekkel.

Feltételek megtudhatók Dr. Farkas Igác ügyvédnél, Hungária palota. Be-
jarat Arany János u. 2. kapun

Stock-Cognac

Medicinal

szavatolt valódi bor-
párlat

Camis és Stock

gőzpároló telepéből,
BARCOLA.

Egyedül Cognac-gőz-
főző állandó hivatalos
vegyl ellenőrzés alatt.

Kapható minden jobb
üzletben.

Vigyázz! Kékre festett kirakat. Vigyázz!
Előre haladott időny miatt

A raktáron levő összes áruk mélyen le-
szállított árakban kaphatók u. m.

Gyönyörű himzett batiztok fehér és sötét	28 kr.-tól
Remek mosható delainok	25 "
Jó mosó Zephirek bluzokra és pongyolákra	17 "
Jó mosó angol Zephirek férfi ingekre és bluzra	24 "
Szintartó Kreton.k ingekre és bluzra	20 "
Francia Gyapju Delainok gyönyörű minták	63 "
Angol ruha vásznak gyönyörű minták	47 "
1 vég jó minőségű havas vászon	3.55 "
Gyönyörű fekete és színes ernyők	97 "
Csipe applicatiónk betétek czakkok	82 "
120 % széles gyönyörű nyári szövetek	38 "
120 % széles szép Lászterek minden színben	55 "

Mindenféle belés áruk, diszombok, zsinórok,
szabó kelek, nagyon olcsó árban kaphatók.

Saját készítésű paplanok.
Tömördek maradék lóláron

Férfi női és gyermek ajour és zarent haris-
nyák. Való angol Princeesse fűzők 60 kr.-tól,

Molnár V. J. és Társa fiókja

Czégtulajdonos: Molnár Lukács.

Kossuth és Batthány-u. sarok a szin-
házzal szemben.

A feltaláló leányai.

Szépsége érdekében

csinosan arra kell vigyázni, hogy szép puha, természetes és egészséges
haját kapjon, mert valódi szépség korpás és zsírosan fényes haj által
eltorzító és a kopasz tej épen csuaya. Gondolja meg a dolgot és asze-
rint cselekedjék, azaz használja csakis az.

Uhlmann Peru Tannin vizet

Temérdek dicsérő elismerő levelet kaptunk 21 év óta, sőt a legnagyobb
körökből is.

Zsíros hajnak vörös csomagolásban kérjünk.
Száras hajnak zöld csomagolásban kérjünk
Egyforma hatása, csak a száraz vagy zsíros hajnak épen jobban alkal-
matos. Üvegenként K. 2.50 és 5.—

Főraktár Ausztr. Magyarországnak:

— Vertriebsgesellschaft Wien, I., Karlsplatz 3. —

Kapható Iósa és Ióna gyógyszerkereskedésben, valamint minden gyógyszerárban és illatszerekkereskedésben.